

Alfons LÓPEZ TRUJILLO

Kršćanstvo i islam: vrijednosti koje dijelimo

Donosimo hrvatski prijevod govora kardinala Alfonsa Lópeza Trujilloa, predsjednika Papinskog vijeća za obitelj, na Devetaj općoj konferenciji Vrhovnog vijeća za islamske poslove, koja se održavala od 13. do 16. siječnja 1997. u Kairu, s temom "Islam i Zapad, prošlost, sadašnjost i budućnost". Govor je objavljen u L'Osservatore romanu, od 28-29. srpnja 1997., a ovaj hrvatski prijevod u Prilogu Biltenu IKA-Vjesti od 7. 8. 1997. - II.

Nakon sudjelovanja na prošloj konferenciji Vrhovnog vijeća za islamske poslove u Aleksandriji, velika mi je čast još jednom biti ovdje i moći vam se obratiti.

Htio bih dati kratki izvještaj o važnoj temi ove konferencije: *Islam i Zapad*. Mislim da bismo *Zapad* trebali shvatiti u širem smislu negoli samo *Europu*, stavljajući u središte odnose među mnogim nacijama i kulturama, osobito na američkom kontinentu, koji su bili oblikovani na poticaj kršćanstva. No, premda taj poticaj nije bio uvijek poštivan od kršćana koji nisu davali dobro svjedočanstvo (usp. Koncilski dokumenti, *Gaudium et spes*, 88), on ipak ima plemenitu, veliku i svetu povijest. Na poticaj islama, Istok je također imao sličnu povijest.

Stoga danas s velikom nadom gledamo razvoj nužnog dijaloga. U prošlosti, u mnogim slučajevima, bilo je različitih negativnih i bolnih prilika i okolnosti. Ali bilo je i pozitivnih doprinosa filozofskoj i znanstvenoj misli te kulturnom obogaćenju na različitim područjima. Zato je bilo trenutaka dijaloga i suradnje kao i suprotstavljanja i sukoba.

Budućnost i Zapada i Istoka nerazrješivo je vezana uz poštivanje narodâ u kulturi mira. To proizlazi iz priznavanja uzvišenog dostojanstva ljudske osobe, otvarajući ljudsko srce prostranim ćudorednim obzorjima, te iz priznavanja prava i dužnosti ljudske osobe, počevši od prava na život od samoga začeća pa do naravne smrti. Jednako se tako sveta prava obitelji (oca, majke, djece) moraju priznati, štititi i pomagati, braneći jedinstvo obite-

lji kao svetište života i škole društvenih kreposti. Upravo u obitelji osobe uče kako ljubiti s pravom odgovornošću, i tu raste cijelo društvo s osjećajem pravednosti, poštovanja, ljubavi i opraštanja za sva ljudska bića. Ima zajedničkih vrijednosti koje su dio ljudske baštine.

Sveti otac Ivan Pavao II. pozvao se na tu lijepu i sjajnu istinu u doba svojega posljednjeg pohoda Ujedinjenim narodima (5. listopada 1995). Njegove su riječi bile usredotočene na ljudsku obitelj i obveze koje proizlaze iz te stvarnosti. Ne možemo sve svesti samo na ekonomske i političke dosege koji su osiromašeni bez čudorednih mjerila.

Na međunarodnoj razini čovjek vidi kako je velika potreba upravljati životom i odnosima u svjetlu naravnog zakona, prema nenadomjestivim čudorednim načelima koja nalaze svoj dom u velikim jednobožačkim religijama, iz kojega se diže snažna molitva Bogu. Ne možemo to ne priznati ovdje u Egiptu, blizu sinajskog brda gdje je sam Bog dao svoje zapovijedi da budu kao svjetlo i vodič čovječanstvu, kao vjerski i čudoredni spomenik i blago. Slušati Boga i slijediti njegovu volju put je sreće i mira za svakoga.

Kao predsjednik Papinskog vijeća za obitelj pri Svetoj Stolici, s posebnim sam zanimanjem pratio duboko uzajamno zbližavanje između islamskih izaslanstava i izaslanstava Svete Stolice te drugih naroda obzirom na obitelj i život za vrijeme Međunarodne konferencije o Pučanstvu i razvitku, održane 1994. u Kairu, istome gradu koji nas i danas tako toplo prima na ovom susretu. Ta su izaslanstva mogla raditi vrlo pozitivno zahtijevajući poštivanje čudorednih načela, osobito u sučeljavanju kontrole rađanja s kampanjama protiv života i prava narodâ. Bilo je mnogo opasnosti, jer bez čudoredne istine sloboda su ruši, a dostojanstvo naroda srozava.

U obranu dostojanstva narodâ spada i ne dopustiti da im se nametne kontrola rađanja. To otvara vrata krivom poimanju čovjeka i obitelji. Ljudska seksualnost, povezana s otajstvom ljudske plodnosti, odalečuje se tako od svoje prave stvarnosti i pretvara u "seksualnu revoluciju" - tiraniju seksa bez odgovornosti, seks potisnut sebičnošću, gdje djeca više nisu veliki dar Božji nego uljezi koji dolaze progutati već oskudnu zalihu kruha. Unatoč ovoj prijetnji, vrijeme je proglasiti oslobađajuću moć velikih čudorednih vrijednosti i radije priskrbiti kruh za siromašne negoli im braniti imati djecu.

Mi također imamo lijepu zajedničku zadaću i potrebu učiniti da prevlada vjerska sloboda, tako da se ljudi mogu slobodno obraćati Bogu privatno i javno u svakom dijelu svijeta. Na ovom smo susretu čuli potvrdu osude nesnošljivosti, ekstremizma i nasilnog terorizma koji se nikada ne temelje na vjerskim istinama.

Kaže se da su piramide grobovi čija je visina omogućila faraonima doseći sunce. Bilo je to jadno, ali znakovito poimanje spasenja. Pošto smo blizu piramida, rekao bih da s ovih visina velikih čudorednih načela u srcu obitelji možemo dostići sunce mira, dijaloga i svega onoga dobrog što je Božji dar ljudskoj obitelji i glede toga svatko, osobito muslimani i kršćani, imaju novo povijesno poslanje.

Obiteljske se vrijednosti i u Egiptu poštuju od najdrevnijeg doba. Tako, na primjer, nalazimo značajni spis koji datira između 2700. i 2500. godine prije Krista. Muževu se podsjeća: "*Ako si mudar, ostani kod kuće i nježno ljubi svoju ženu. Dobro je hrani i odijevaj, ali obaspi je cjelovima i budi osjetljiv na njezine želje. Odalečiš li se od obitelji, ona će se slomiti; dapače, otvori joj svoje ruke, zovi je i pokaži joj svu svoju ljubav.*"

Konačno, istaknuo bih našu zajedničku potrebu za dijalogom koji svoje težište nalazi u *duhovnim vrednotama* koje nam pomažu *horačati* (shvaćajući taj glagol kao moralni stav koji odgovara grčkom glagolu *peripatein*) u ispravnom i točno određenom smjeru. Na tom polju ima tako mnogo mogućnosti i upravo te religijske vrijednosti čine temelj određenim moralnim načelima te nam pomažu bolje ih shvatiti.

Doista postoji Zapad koji je bogat vrijednostima, ali postoji također samoubilački Zapad bez Boga, bez morala, bez nade. U budućnosti bi i Istok mogao biti ugrožen sličnim rizicima. Ali, poput negativnih mogućnosti i rizika mogu se posvuda širiti i zdrave vrijednosti, i dijalog o vrijednostima postaje tako oslobađanje.